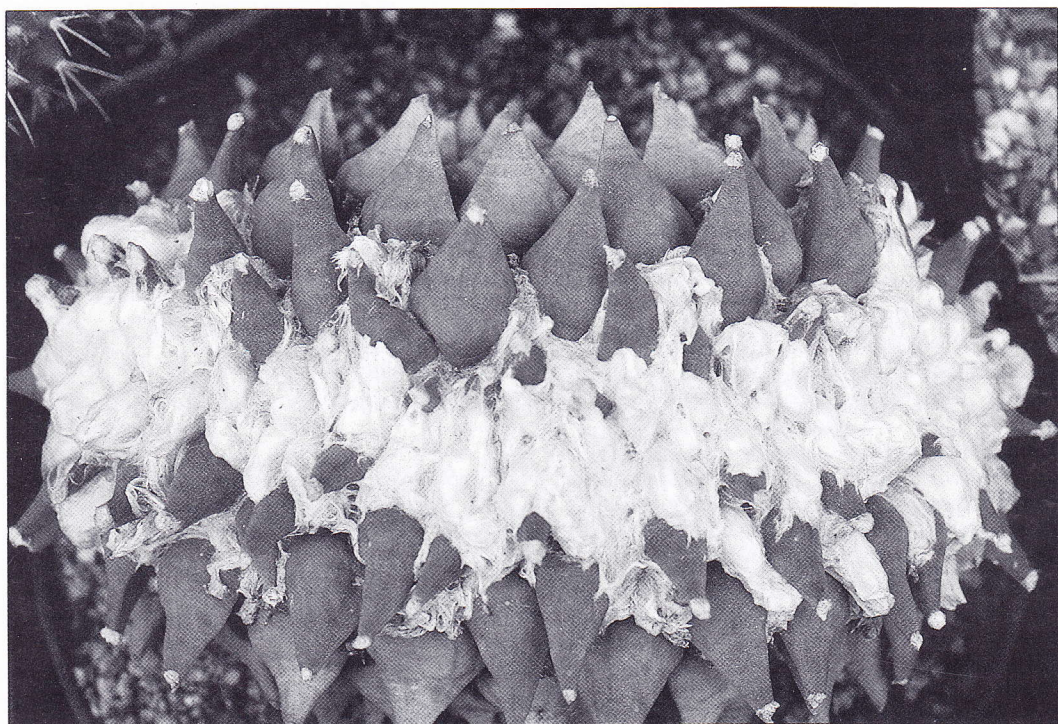

KAKTUS

1991

ÅRG. 26

NR. 4 - OKTOBER

KAKTUS udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Hanna E. Hansen, Limfjordsvej 1, DK-2720 Vanløse, tlf.: 38 34 61 31
Tryk: Hagsholm Bogtryk & Offset, Hammershøj, 8830 Tjele

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 150 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2610 Rødovre. Giro-nr. 657 87 13 - About membership apply to mr. Otto Forum Sørensen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 5. november

Annoncepris: 1/4 side 200 Dkr. - Preise für Anzeigen: 1/4 Seite 200 Dkr. - Price for ads.: 1/4 page 200 Dkr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, DK-2770 Kastrup, tlf. 31 51 66 06.

Sekretær: Bjarne Kjempff, Stordalvej 4, Løvel, DK-8830 Tjele, tlf. 86 69 93 41.

Kasserer: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, DK-2610 Rødovre, tlf. 44 94 61 74.

Øvrige funktioner:

Bestyrer af diateket: Esther Genker, Tranumparken 1-6-2, 2660 Brøndby Strand, tlf. 43 54 22 41.

Dansk bibliotekar: Jørgen Mortensen, Bredevej 42, DK-6000 Kolding, tlf. 75 53 41 27

Svensk bibliotekar: Larseric Arne, Sjögården 1628, S-52043 Åsarp, Postgiro: 473 87 16-2

»Meddelelser«:

- Sendes til sekretær Bjarne Kjempff.

Æresmedlemmer:

Otto Forum Sørensen og Helmut Broogh.

Forsiden viser: *Ariocarpus retusus forma cristata*.

Foto: Bjarne Kjempff

ÅRET RUNDT I DRIVHUS OG VINDUESKARM

4. DEL

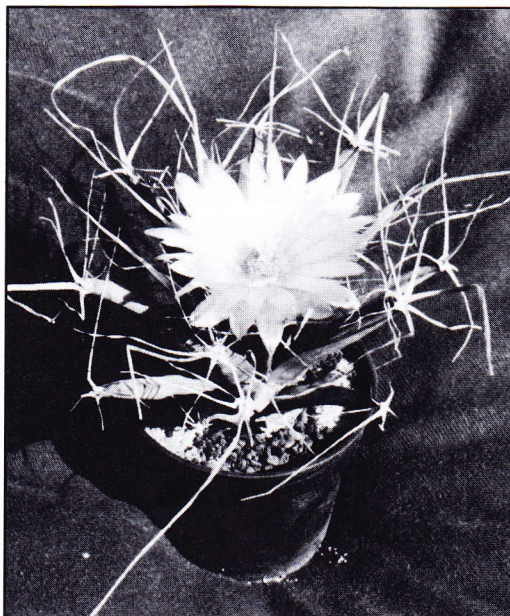
Det er gråt og somme tider regnfuldt derude, men imellem er der også nogle dejlige solrige dage i september og oktober. På sådanne dage kan temp. stadig nå op på 35-45° i drivhusene. Om natten derimod er det koldt, og disse kraftige temp. udsving samt køligheden om natten, gør at planterne faktisk vokser hurtigere på denne årstid. Der er da stadigvæk også en masse blomster på *Echinopsis*, *Gymnocalycium*, *Notocactus*, storblomstrede *Mammillariar* samt *Ariocarpus* og *Leuchtenbergia*. Men lad dig ikke friste af væksten. Lad vandkanden stå, hvis du har drivhus.

I vindueskarmen kan man godt vande lidt endnu. Det er nu årstiden, hvor planterne modnes. De yngste torne i vækstpunktet antager så småt den rigtige farve og længde, og væksten standser. Det er også årstiden, hvor frugterne efter sommerens blomstring skal høstes. Hele sommeren igennem har jeg været hjemme hver dag i frokostpausen for at bestøve blomster. Dette foregår som regel med en ostemad og en kop kaffe i den ene hånd, og pensler og vatpinde i den anden. Var der nogen, der sagde hybrider? Ja, det hænder, at humlebieerne kommer først, men når jeg sår frøene, har jeg jo mulighed for at kontrollere og sammenligne med forældreplanterne. Det drejer sig om under 1%, der bliver hybrider, og fordi en plante mister sit navn, behøver den jo ikke at miste sin skønhed. Tværtimod.

Jeg har en krydsning mellem *Mammillaria quelde-manniana* og *Mammillaria louisiae*. En rigtig skønhed. Den har *queldemmanniana*'s kortcylindriske krog-tornede krop og *louisiae*'s 3 cm store hvide blomster. Det er et stort arbejde at høste ca. 15000 frø fordelt på ca. 150-200 arter. Hvor frugterne er sprunget eller tørret væk, så frøene ligger frit ovenpå planten, har jeg fået en god idé af hollænderen Henk De Looze. Man tager en batteridreven autostøvsuger, en af de små enhåndsmødder og monterer en 5 mm slange i sugehuller enten med tape eller siliconegummi. Nu kan man bogstavelig talt støvsuge sine planter for frø.

Værre er det med de klistrede frugter på f.eks. *Mammillaria*. Dem er jeg nødt til at tørre en måneds tid, før de er til at arbejde med.

Når alle frøene er rensede og lagt i poser forsynet med navn, bliver de lagt i fryseren ved $\div 20^{\circ}$ indtil de skal sås i januar.

Leuchtenbergia principis blomstrer fint, når den får fuld sol og masser af gødning.

November står for døren samtidig med en masse praktiske problemer. Alt det, som står udenfor, skal ind nu. Jeg har endnu en gang dummet mig og købt vildt ind i løbet af sommeren. Utroligt nok så lykkes det alligevel hvert år at få plads til det hele.

Inden de kommer ind, bliver de placeret under et halvtag for at tørre. Derved undgår jeg vækst p.g.a. den høje temp. inde i drivhusene. Så bliver der monteret bobleplastic i det store drivhus. Varmeanlægget bliver afprøvet, og når det hele er på plads, bliver der sprøjtet for sidste gang mod utøj og svamp.

Vinduerne i huset er nu igen fyldt med planter. Alle de mest spændende sukkulenter samt de vinterblomstrende er nu flyttet ind for at fryde øjet gennem vinteren. De tager ikke skade af at stå lidt for mørkt og lidt for varmt, når de blot får lov til at komme ud hver sommer og genvinde kræfter.

Endnu et år går på hæld. Lad mig starte med at slå fast, at der er ikke noget, der hedder »for mange planter«. Det hedder »for lidt plads«. Lad mig også

slå fast, at hvis man vil have succes med sine planter, så er der 3 meget vigtige faktorer: Masser af sol. Brug BLØDT vand (Ph. 5,5). Brug gødning med lavt kvælstofindhold HVER gang du vander. Planterne bliver ikke oppumpede. Når de blot får lys nok, skal de nok bevare den tætte vækst. De planter, som står ude om sommeren, får torgødning (P-K gødning med sporstoffer). Det er meget vigtigt, da almindelig gødning bliver regnet væk under kraftige tordenskyll.

Tilbage er kun at vente vinterens komme, men husk at hvis du med omhu udvælger nogle vinterblomstrende planter, så behøver den ikke være så kedelig endda. Tak for i år og god vinter.

Hugo Jensen.

Det bemærkes, at denne konsulent har skiftet adresse:
Hugo Jensen,
Tokkerupvej 1, 4640 Fakse,
tlf. 53 71 56 25

Rejsen til Holland

Hvis du har været så heldig at deltage i et af de sidste tre årsmøder i NKS, så har du mødt Henk de Looze og hans kone Drude. Henk har holdt tre aldeles fortræffelige foredrag med dias og lystige og særdeles saglige kommentarer til, fra sine foreløbig syv rejser rundt i Mexico og USA. Han har berettet især om planter fra sine yndlingsslægter *Pediocactus*, *Sclerocactus* og *Lewisia*, og har undervejs givet mange råd og vejledninger i, hvordan man bedst kan dyrke disse undertiden drilagtige arter. Vidste du, at man for at få blomst i *Pedio*'s og *Sclero*'s skal starte vandingen af dem allerede midt i januar, da knopsætningen sker i efteråret, og i naturen starter blomstringen så tidligt på foråret, at der stadig ligger sne omkring de blomstrende planter?

Vidste du, at man altid skal dyrke sine *Pedio*er og *Sclero*er i ren mineralsk jord? I naturen findes ingen humus overhovedet i jorden, hvor de gror.

I foreningen er vi kommet i kontakt med Henk de Looze gennem vores æresmedlem Helmut Broogh. Vi havde bl.a. hørt, at samme Henk skulle have Europas største privatsamling af kaktus og sukkulenter, noget han dog straks dementerede under sit første foredrag i 1989. Men noget måtte der jo da være om snakken, når man så lysbillederne, hvoraf nogle også var fra hans privatsamling, og når man så de dejlige planter, han medbragte til årsmøderne.

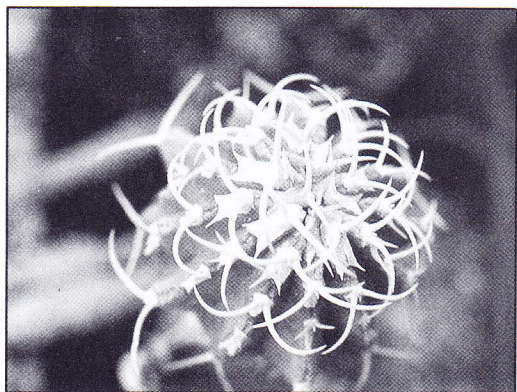
I dagene omkring årsmødet boede Henk og Drude hos mig og inviterede mig da til at komme ned og besøge dem i Holland, for at bo et par dage og kigge nærmere på deres planter. Jeg besluttede mig for at tage imod invitationen, og som rejseledsager fik jeg vores bibliotekar Jørgen Mortensen.

En tidlig morgen i juli tog vi så afsted, og efter syv timers kørsel nåede vi frem til Heerde, en lille by i det

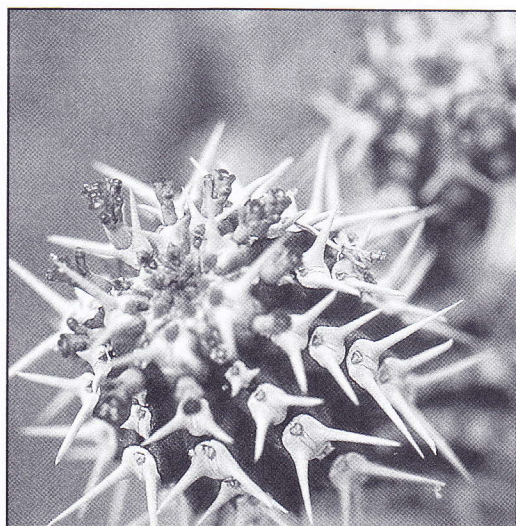

Aloe plicatilis frit udplantet, ca. 1,5 cm høj.

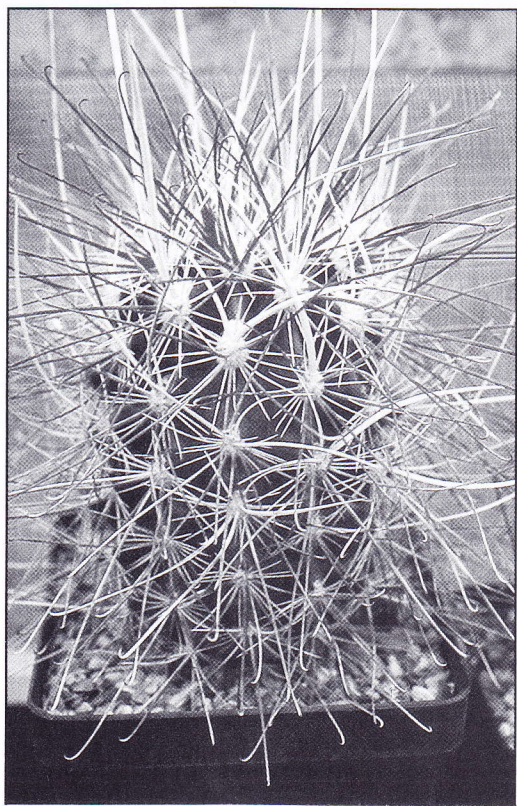
nordlige Holland, hvor Henk og Drude boede lige udenfor. Heldigvis havde vi fået en grundig vejbeskrivelse med os, for i det totalt flade og kanalgenemskårrede, hollandske landskab lignede alting hinanden, og overalt fandtes drivhuse i alle størrelser.

Euphorbia columnaris.

Euphorbia phillipsiae.

Sclerocactus whipplei.

Det er muligt, at det ikke er Europas største privat-samling, men imponerende er den alligevel med et 120 m² stort drivhus fyldt op med spændende planter. Udenfor stod mange kasser med en del forbrændte planter, idet der var sket en katastrofe, medens Henk og Drude var på besøg i Danmark. Solen havde skinnet så kraftigt, at flere store Ferokaktus samt Drudes samling af Aloe'r havde fået en del svideskader, og det på trods af at drivhuset var åbent i begynder og en kraftig ventilator sørgede for gennemtræk.

I drivhuset var en del frit udplanter, men mange planter var sat i pletter, da de har planer om at flytte til det sydlige Holland i 1992. Mest imponerende var en 1,5 m høj *Aloe plicatilis* med mange forgreninger. Min opmærksomhed blev først draget mod et lille bord til venstre for indgangen. Henk fortalte, at det var med undervarme, og her havde han alle sine sjældne sukkulenter, nok til at savlet samlede sig i mundvigene, og fotografiapparatet kom frem. Indenfor slægten *Euphorbia* var der nogle af de sjældneste og mest eftertragtede planter. *Euphorbia piscidermis*, denne nyopdagelse med fiskeskællene, *Euphorbia columnaris*, en utrolig smuk søjle med to opadbøjede torne. Planten er næsten udryddet på voksestedet i Somalia, og kun ganske få planter findes i samlinger i Europa og USA. Der er dog håb forude, idet både de nævnte arter samt *Euphorbia gymnocalycioides* og andre sjældenheder er under opformering i England ved hjælp af meristem-formering. Alle de nævnte planter var podet på *Euphorbia canariensis*. En anden sjælden art, *Euphorbia phillipsiae* også fra Somalia, stod fyldt med blomster. Hovedvægten i de Looze samlingen er dog lagt på kaktus, og de fleste slægter er repræsenteret, dog er mexikanske og nordamerikanske slægter i klart over-tal. Mange af de eftertragtede og lidt vanskeligere arter findes i en halv snes eksemplarer i blomstrings-

Det mexikanske hjørne.

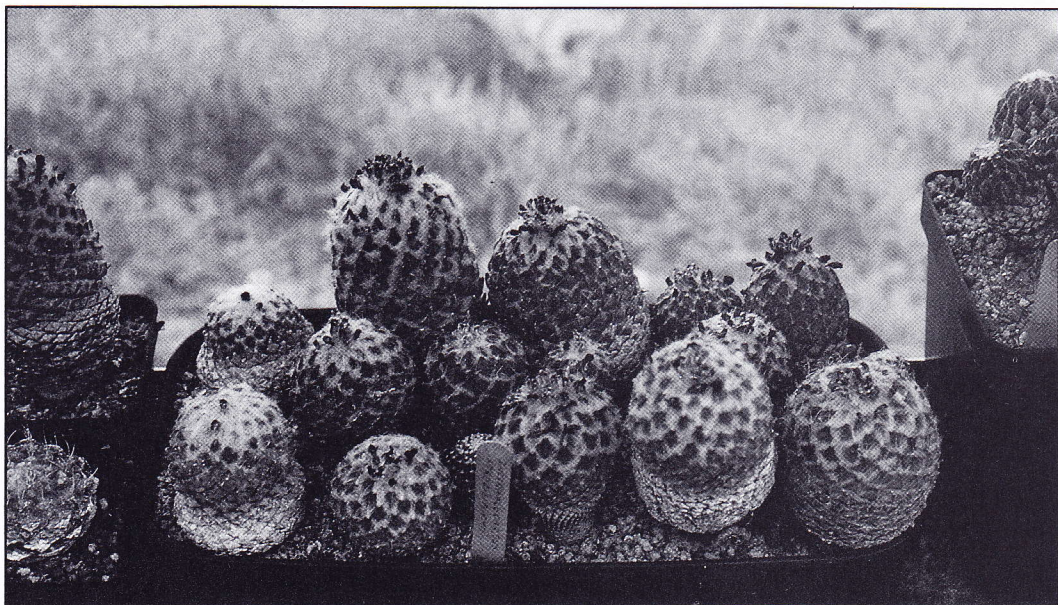
størrelse, idet Henk gør meget ud af frøavl og frøformering. Mange frøplanter bliver podet på Echinopsis-underlag og når hurtigt en pæn størrelse, uden at de mister deres karakteristiske udseende. For Jørgen Mortensen var det især *Mammillaria* samlingen, der trak (som vi jo ved fra hans *Mammillaria* foredrag til årsmødet 1991, er han noget af en ekspert på dette område), og der udspandt sig mange gode diskussioner om planterne, som stort set alle var planter, han selv havde indsamlet på sine rejser i Mexico og USA.

Der fandtes også et koldt drivhus med masser af gennemtræk i og kun beskyttet mod for meget nedbør. Her fandtes mange af de vinterhårde *Sclero*'er og *Pedio*'er, som virkelig er Henks specialitet. Eftersom både Jørgen og undertegnede ikke ved meget om disse slægter, var der derfor rig lejlighed til at blive klogere herpå.

Imponerende var også de mange *Lewisia*er, hvoraf nogle er særdeles vanskelige at dyrke. I 1992 skal Henk på en ny USA-tur, og hovedformålet er denne gang studiet af de mest sjældne arter indenfor denne slægt. Hvem ved, måske får vi resultatet af denne tur at se ved et senere årsmøde? Et er sikkert, med Henk de Looze som foredragsholder, bliver det ikke kedeligt.

Efter tre dejlige dage i Holland takkede vi af for denne gang, men jeg håber sandelig, at det ikke bliver sidste gang, jeg ser denne flotte samling. Der er planter nok til studier i flere uger.

*Tekst og foto:
Bjarne Kjemppff.*

Samling af *Encephalocarpus strobiliformis*.

INTERNOTO VI

Rækken af Mammulosi

Med gruppen *Notocactus mammulosus* præsenteres vi for en gruppe *Notocactus*, som er velegnede til dyrkning på friland eller i haven om sommeren. De hører til underfamilien *Neonotocactus* (BUXBAUM). Deres særlige kendetegn er blomstring om eftermiddagen, blomsternes form og de længere frugter med mange frø. Nogle planter er selvsterile andre ikke.

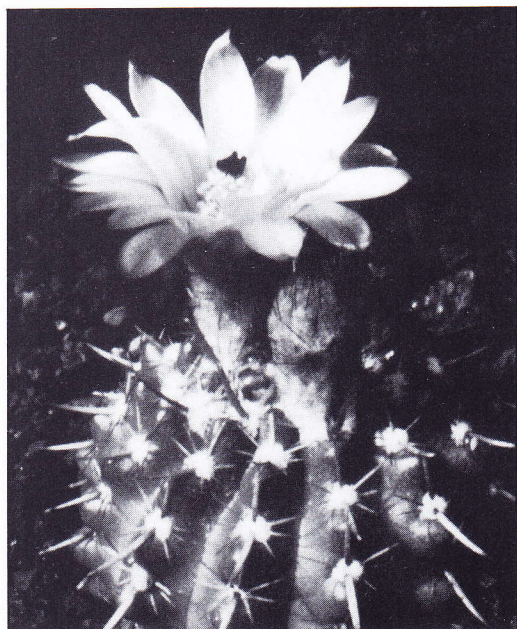
Notocactus submammulosus (LAMAIRE (1839)) er mest udbredt. Da den i en afstand af 1.000 km er ret ensartet - den findes i Sydparaguay, i det vestlige Rio Grande do Sul, hele Uruguay og i de vestlige provinser i Argentina - må det udviklingshistorisk dreje sig om en meget gammel art.

Den har for det meste 13 ribber, som er brede og kraftige samt flade torne med mørk fod. I kultur opnår den en diameter på mere end 10 cm. Selv i en høj alder bliver den næppe længere end bred. I provinsen Corrientes blev der for nogle år siden fundet en langtornet form.

Måske har A.LAU med sit felt nr. L 502 fundet en god varietet ved Ancasti. Den er mindre og med færre torne end *Notocactus submammulosus*.

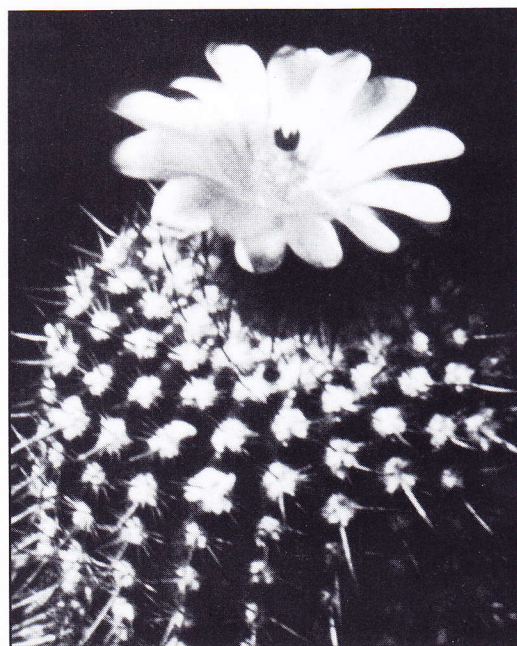
N. submammulosus von Cordoba

N. submam. var. Ancasti (L 502)

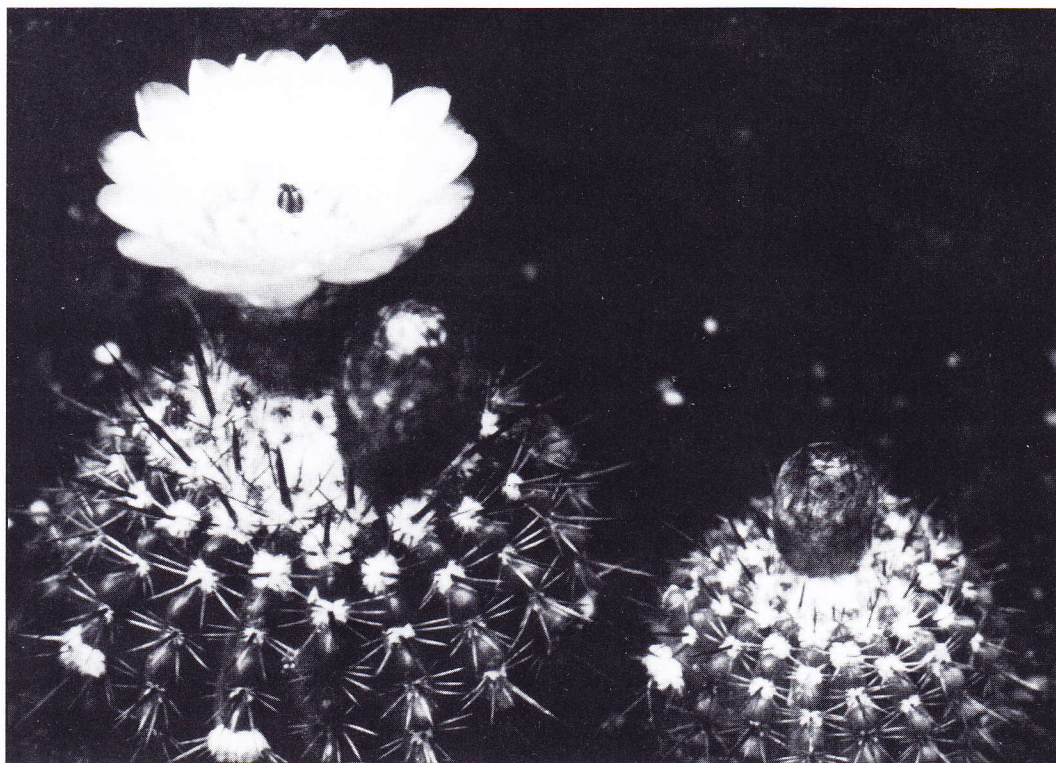
N. floricomus (FS 157) Piriapolis

N. erythracanthus (schl. 165)

N. floricomus var. velenovskyi

N. mam. v. paucicostatus (HU 339)

Notocactus pampeanus (SPEGAZZINI) er vel kun et synonym for *Notocactus submammulosus*.

Notocactus mammulosus (LEMAIRE (1838)) er den ældst beskrevne i denne gruppe. De 18 til 20 ribber er inddelt i vorteagtige pukler, deraf plantens navn. Planter, som ligner den gamle beskrivelse, finder man i samlingerne under felt nr. WR 343 og HU 24 i Uruguay og i det sydlige Rio Grande do Sul.

Notocactus floricomus (ARECHA VALETAI (1905)) må vel være et synonym for *Notocactus mammulosus*. Tornene er lysere (grå til hornfarvede) og vækstformen bliver længere med årene. *Notocactus floricomus* blev fundet i Syduruguay.

Varieteten *velenovskyi* (KRAINZ (1947)) bliver i dag anset som synonym for *Notocactus tabularis*. Varieteten *spinosissimus* hører, som egen art, heller ikke til gruppen.

Notocactus floricomus var. *rubrispinus* n.n. var allerede kendt, da H. SCHLOSSER beskrev den som *Notocactus erythracanthus* (1985). Denne gruppe trænger til en grundig bearbejdelse, idet der findes mange vidt udbredte, men ikke beskrevne, varieteter. Dog er enkelte nye arter i denne gruppe blevet beskrevet.

Notocactus mammulosus v. paucicostatus n.n. (HU 339) fra grænseområdet ved Livramento er næppe til at skelne fra *Notocactus orthacanthus* (LINK & OTTO) VAN VLIET (1970). Sidstnævnte er blot større og har kraftigere midtterne. Blomsterne er ens. *Notocactus orthacanthus* stammer fra Cuchilla Negra, sydvestlig for dobbeltbyen Livramento-Rivera. *Notocactus mammulosus v. paucicostatus* vokser lidt nordligere.

Notocactus mammulosus v. multiflorus n.n. (HU 228) fra Floras, Uruguay, er en næsten hvidtornet, langagtig form af *Notocactus mammulosus*. Grove planter ligner *Notocactus mammulosus* fa. *albispinus*.

Varieteten *marmarajensis* er heller ikke beskrevet. Det er en mindre stærkt tornet form med rødbrune til sorte midtterne. Den vokser nordøstlig for Minas de Agua, Uruguay.

Fric kendte *Notocactus mammulosus* var. *brasiliensis* (HAVLICEK). Tidligere var den, som HU 802, genfundet nord for Cuchilla Negra i området af Quarai. Den er slankere, bærer hvide knopper og tornedragten er ret mørk med lyse areoler som kontrast.

Fra Departamento Rivera stammer planterne, som

N. orthacanthus

SCHLOSSER (1980) beskrev som *Notocactus paulus*. De er identiske eller meget nært beslægtet med *Notocactus* fa. *Rivera* eller med *Notocactus mammulosus* var. *gracilispinus* (HU 337). På findestedet er planterne ret små. I kultur bliver de sjældent mere end 6-7 cm tykke og 15 cm høje. De lyse randtorne og de rødbrune midtertorne gør disse planter attraktive. Som hos alle planter i denne gruppe er blomsterne gule.

Notocactus mammulosus v. *arapecensis* n.n. blev fundet i området Arapecy, Salto, af HUGO SCHLOSSER. I kraft af sin tornedragt ligner den en overgang mellem *Notocactus submammulosus* og *Notocactus mammulosus*, der har flere blomsterblade end *Notocactus submammulosus*.

Notocactus euvelenovskiyi (FLEISCHER & SCHUETZ (1975)) er også kun en kraftigere form med rødbrune torne af *Notocactus mammulosus*, som jeg ikke kan skelne fra førstegangsbeskrivelsen.

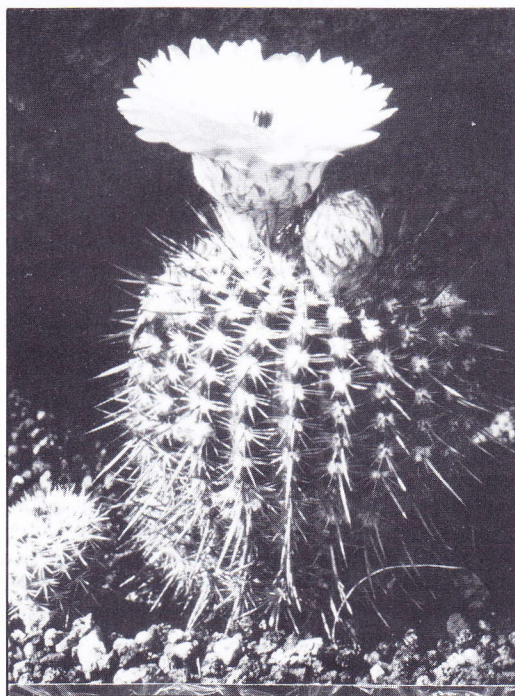
Den smukkeste ubeskrevne varietet er *Notocactus mammulosus* v. *masollerensis* n.n. (DV 74 h) fra Departamento Salto, Uruguay. Det er en trykket form, som bliver ret stor (15 cm i diameter) og har store uldrige areoler. Hos planter, som beskyttes mod vejrlig, ses ofte en meget uldrig top.

Af de ubeskrevne varieteter nævnes her kun *Notocactus mammulosus* v. *alamoensis* PR 235, som skulde vokse i nærheden af *Notocactus buiningii*.

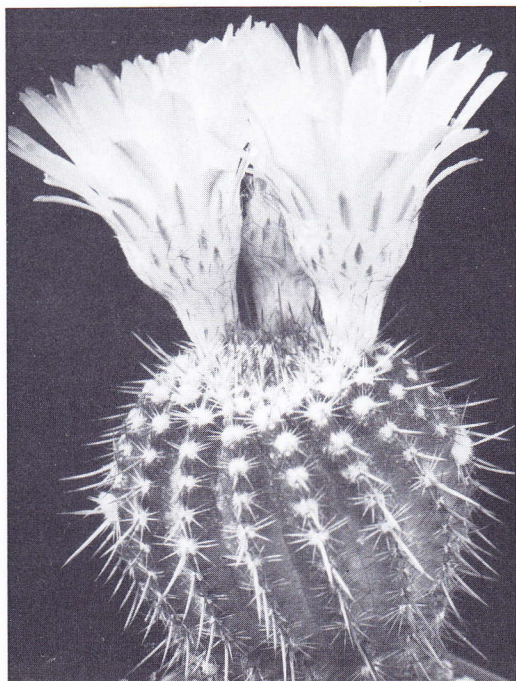
Notocactus macambarensis (PRESTLE (1986)) med store pukler og kraftige rødbrune torne også - i toppen. Den har endda afvigende frugter. Er fra området Macambara i det vestlige Rio Grande do Sul.

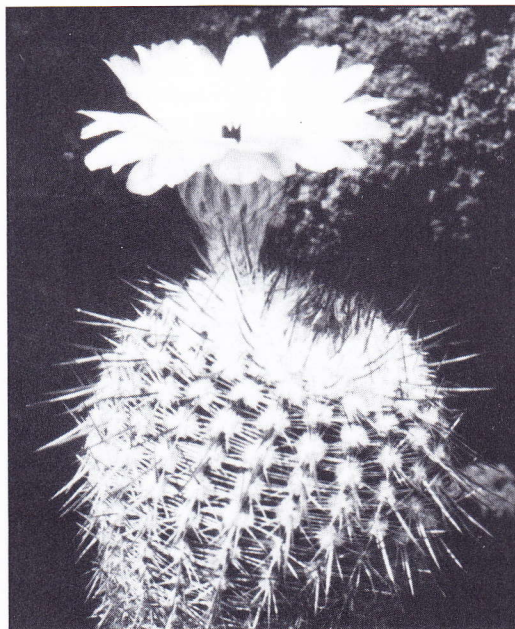
N. mam. v. multiflorus (HU 288)

N. mam. v. mammarajensis (WR 357)

N. mam. v. brasiliensis (HU 802)

N. mam. v. gracilispinus (HU 337)

Notocactus paulus (Schl. 161) ▼

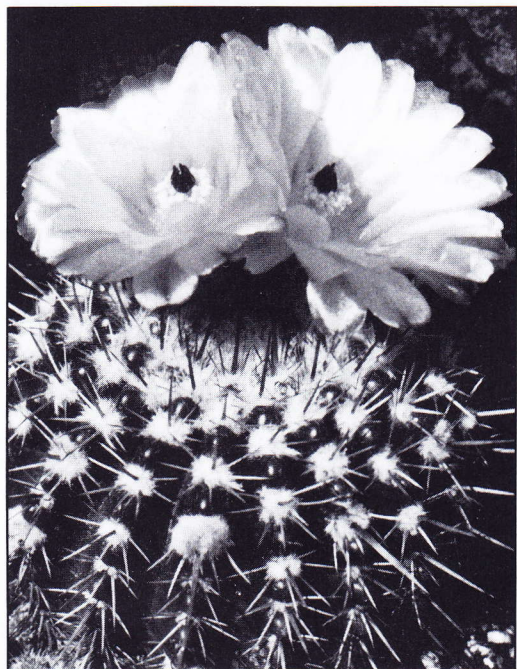

N. mam. fa. Arapey

N. euvelenovskiy

N. mam. v. masollerensis (DV 74 b)

N. mam. v. alamoensis (PR 235)

Notocactus permutatus (RITTER (1979)) *Notocactus cristatoides* (RITTER (1979)) fra Ibare og Sao Gabriel hører til denne gruppe. De findes næppe i samlingerne.

I kultur hører disse planter til Liebhaber af vind og vejr, hvilket har en gunstig indflydelse på tornedragtens udvikling. Ved for tør overvintring dør rødderne. Planterne holder af kølig overvintring. De skal vænnes langsomt til forårets lys. Selv for disse hårdføre planter kan der opstå forbrændinger, hvis de står for nær glasset, og der udluftes for lidt. Substratet kan

indeholde en stor del af store, uorganiske bestanddele. De gule blomster står som brede skåle på deres frugtknude. Støvtrådene danner en snæver ring omkring griffelen. Støvfangeren er rødt til mørkerødt. Frugterne indeholder en stor mængde frø.

*Tekst og fotos:
Norbert Gerloff,
Mausersstrasse 17,
D-1740 Ludwigsburg.
Oversættelse: Esther Genker*

KORRESPONDANCE

Kære Redaktør.

Takket være den søde Jytte Thybo, der gav mig hele 65 gamle numre af KAKTUS, kan jeg igen begynde at studere fortids gerninger og ugerninger i bladet, og det er sjovt.

Noget af det første, man falder over, er redaktør Kjeld Christiansens spændende plantekonkurrence: KENDER DU DEN? Tilslutningen var vist ikke altid overvældende, men belærende var det - med bogpræmier. Selv vandt jeg en.....

Hvis konkurrencen starter igen, vil jeg gerne skænke den første bogpræmie: *American Orchis Culture*, New York, 1948. (Ret pænt, indbundet eksemplar). Så kan andre - måske især ældre medlemmer - træde til med senere præmier, inden børnebørnene smider litteraturen i skraldespanden. Det gør de! Ama'er!

*Axel Ansø,
Sdr. Øsløsvej 11,
7742 Vesløs.*

Redaktionens svar:

Til orientering for de nyere medlemmer: Kjeld Christiansen var redaktør af KAKTUS fra foreningens reetablering i 1974 og frem til sin død i 1979, hvor Hans Grønlund overtog posten. Kjeld Christiansen var en fremragende fotograf, (hvad ingen bør være i tvivl om, da hans billeder stadig bringes i bladet og forefindes i diateket), og konkurrencen »KENDER DU DEN« gik ud på, at Kjeld bragte et billede ledsa-

get af en kort beskrivelse af planten, ud fra hvilke læserne så skulle udlede plantens navn. Der blev herefter blandt de indsendte - korrekte svar - trukket lod om en præmie - oftest en bog.

Konkurrencen afgik ved døden af manglende interesse. På det tidspunkt, hvor Kjeld aflyste den, var antallet af svar pr. foto nået ned på under ti -10!

Redaktøren vil såmænd så gerne tage ideen op igen. Det har mine to forgængere på posten også gerne villet, men.....! Desværre er det sådan, at medlemmernes AKTIVE deltagelse i foreningslivet lader et og andet tilbage at ønske. Som eksempel kan nævnes Tom Jacobsens udmærkede initiativ til at skabe en kontaktliste: der indkom ca. 77 svar. Det er for lidt, når medlemstallet tages i betragtning. Så er der da også undertegnede idé med »EFTERLYSNINGER«. De første to-tre stykker gav resultat, men derefter kom der ingen reaktioner. Og endnu har redaktionen da ikke modtaget forslag om, hvilke plantefamilier, der evt. ønskedes »efterlyst«. Konkurrencen om, hvilket medlem, der måtte eje foreningens ældste plante, gav 3 svar! og lad os slutte her.

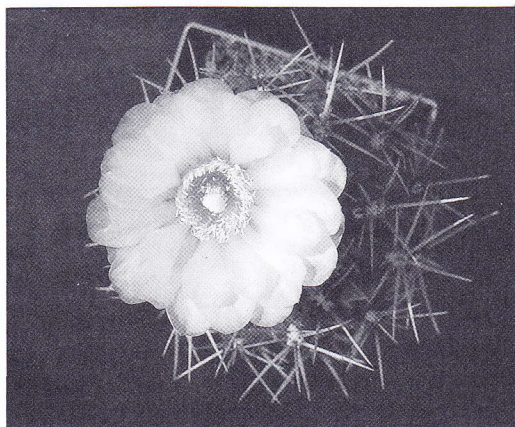
Det siges, at »de stille i landet er en diktators bedste undersåtter«, men vi kunne alle - redaktøren, formanden, sekretæren, bibliotekaren, diatekststyreren og sidst og mest konsulenterne - ønske, at NKS' medlemmer gav deres besyv med i langt højere grad end nu.

MINIPORTRÄTTER

Gymnocalcium chubutense

(Speg.) Speg.

Beskrevs först som en varietet av *G. gibbosum*, och frågan är nog inte slutgiltigt avgjord. Kroppen är grågrön och klotformad. Mitt exemplar är nu ca 8 cm i diameter med centimeterlånga tornar och blommor regelbundet med en blomma varje sommar. Blomman är vackert symmetrisk, vit med gult svalg. *G. chubutense* kommer från Chubut i Argentina.

Gymnocalycium denudatum

(Link & Otto) Pfeiffer

Har funnits länge i odling, både hybridisering och selektivt urval har nog förekommit. Ett otal varieteter finns beskrivna, de flesta inom ramen för den naturliga variationen. Även om våra odlade exemplar alltså har en tveksam status är det en vacker kaktus. Den har en mörkgrön tillplattad kropp. Tornarnas placering har givit den tillnamnet »spindelkaktus». Blomman är vit. Jag övervintrar torrt vid 5-10°. Den förekommer i Uruguay och Brasilien.

Gymnocalycium horridispinum

Frank

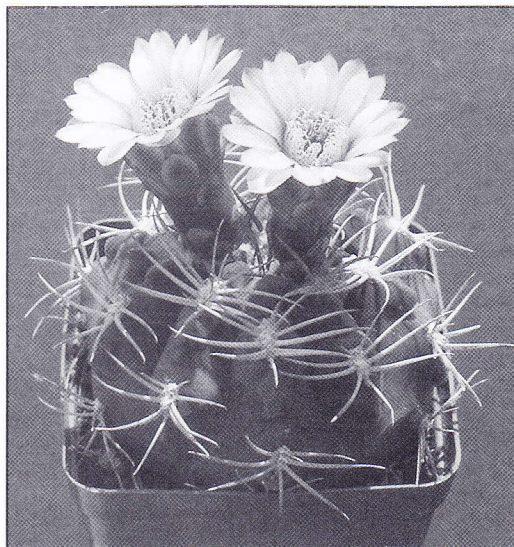
Mörkgrön, cylindrisk växtkropp med kraftiga, raka tornar. Tornarna är grå med bruna spetsar. Blomman lär kunna variera från vit till rosa, men min planta har rosa petaler med röd mittstrimma. Jag övervintrar torrt vid 5-10°. Den kommer från Cordoba i Argentina.

Gymnocalycium hybopleurum

(K.Sch.) Backbg.

Grågrön med kraftiga tornar. Variabel, flera variarter finns beskrivna. Blommorna på mitt exemplar är vita med svag rosa ton, som mörknar mod svalget. Påfallande är blommans ringa diameter i förhållande till röret. Kommer från Cordoba.

Gymnocalycium friedrichii

(Werd.) Pazout.

Beskrevs först som en varietet av *G. mihanovichii*. Den är vackert rödbrun med tydliga ljusare tvärband och svag torndräkt. Växer skata och lär inte bli över 10 cm. Den blommar villigt sommaren igenom med vita till cremefärgade blommor. Enligt Putnam vill den ha lite extra värme över vintern, men jag håller den torr vid 5-10°. Den kommer fra Paraguay.

Gymnocalycium ragonesei

Cast.

Den verkliga miniatyren i släktet, ej att förväxla med *G. pseudoragonesei*, som är betydligt större med kraftigare tornar. *G. ragonesei* verkar inte bli större än ett halvklot på 3 cm. Kroppen är brun med korta svaga tornar. Blommorna är ganska långa, vita med grönligt svalg (enl. Putnam rött). Haage rekommenderar att salt tillsäts odlingssubstratet, som skall vara humusfritt. Jag odlar utan salt, i torv/sandblandning, och det har gått bra hittills. Kommer från Argentina.

SJÆLDEN PLANTE STJÅLET

i Botanisk Have!

En formentlig plantekyndig tyv har stjålet en sjælden Madagascar sukkulent fra Botanisk Have.

Tyven har studeret sikkerhedsforholdene nøje og undgået, at den elektroniske alarm registrerede indbruddet. Planten er en *Adenia epigea*, som hører til passionsblomstfamilien. Den har en stærk opsvulmet, knoldformet rod, og det er den, som i samlerkredse er interessant.

Den stjålne plante er 50-60 cm høj, og vejer ca. 20 kg. Den er plantet i en flad rødterskål. Se foto.

Planten er sjælden, der findes ikke mange eksemplarer i Nordeuropa, og da Madagascar har lukket af for al eksport af den slags planter, vil det blive svært at få et nyt eksemplar i den størrelse.

Dens størrelse, alder og sjældenhed siger noget om prisniveau, hvis det da overhovedet er muligt at sætte pris på en sådan plante.

Hvis nogen har set vor plante, venter vi naturligvis på vedkommendes henvendelse.

Jørgen Damgaard,
Botanisk Have,
København.

Tilføjelse fra redaktionen:

Som nogle af de »ældre« medlemmer vil kunne huske, er det ikke første gang, Botanisk Have efterlyser en stjålne plante. I 1976, nr. 3, var det en *Astrophytum ornatum* med en diameter på ca. 20 cm, der var offeret.

Lad os håbe, den savnede *ADENIA* dukker op i god behold, og at tyvens formodede sagkundskab forskaffer planten en god behandling i mellemtiden.

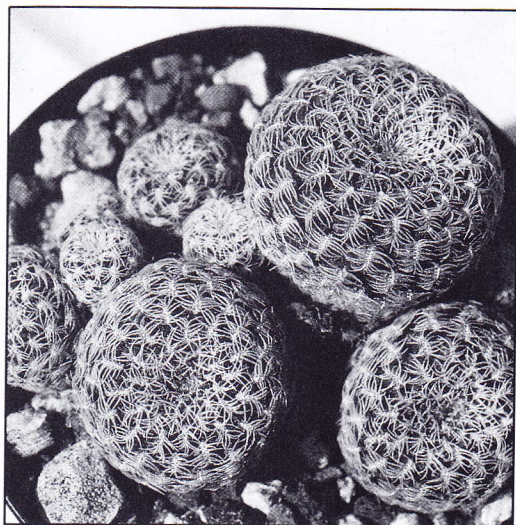
Den savnede *Adenia epigea*

HOMO SEMPERLUDENS VI

Det er rart at have venner. Det er meget rart, at have venner fra nær og fjern. Jeg vil gerne præsentere et par trofaste venner, hvis bekendtskab på det varmeste kan anbefales. Dels er de kønne, dels er de nemme - også i vinduet!

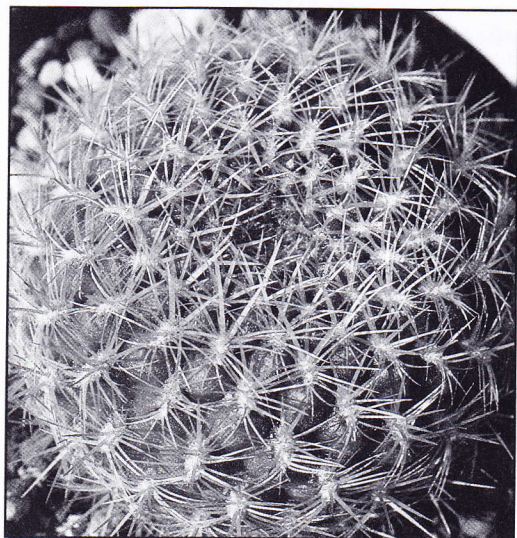
Sulcorebutia - de kantede rebutiaer - er en gruppe sydamerikanere, som ikke er særligt pladskrævende. Botanikere henfører dem undertiden til *Rebutia*

og/eller *Weingartia*. Vi kan nøjes med at dyrke dem og glædes over dem. Når de ikke altid er så almindelige i samlingerne, så er en af grundene nok den, at de i modsætning til *Rebutia* ikke sætter så mange frø. Det har uberettiget givet dem ry for at være svære, og især i Vesttyskland er de oftest tidligere udbudt til salg som podede planter! Det kan forklares ved den beherskede frøsætning.

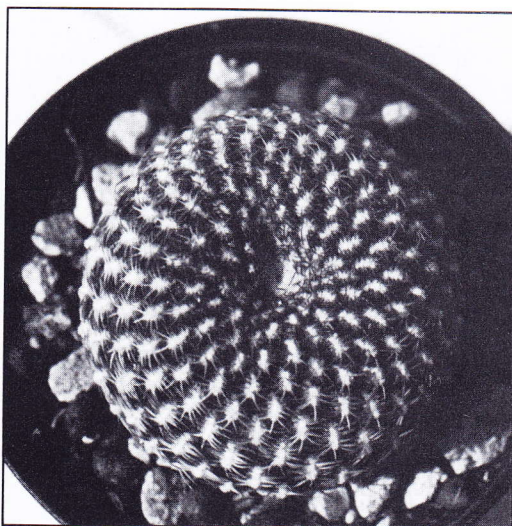

Sulcorebutia langeri.

Sulcorebutia langeri er endnu ret sjælden. Mit første eksemplar var en podet plante, som blomstrer meget behersket og vokser lidt kegleformet, hvad der ikke klæder den, har endnu ikke sat sideskud, skønt jeg har haft den i tre år. En plante på egen rod blomstrer rigt og længe med intensivt gule blomster og har sat ganske mange sideskud. Sideskuddene kan fjernes og bruges som stiklinger. Personligt foretrækker jeg at frøformere dem. Sideskud er og bliver den samme plante! Mange planter kræver ubeslægtede artsfæller for at sætte frugt. Frøformering giver ligeledes muligheder for planter, der afviger lidt eller mere fra

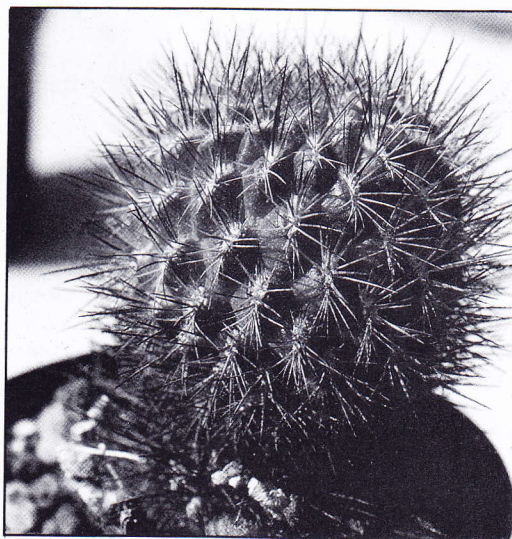
Sulcorebutia flavissima.

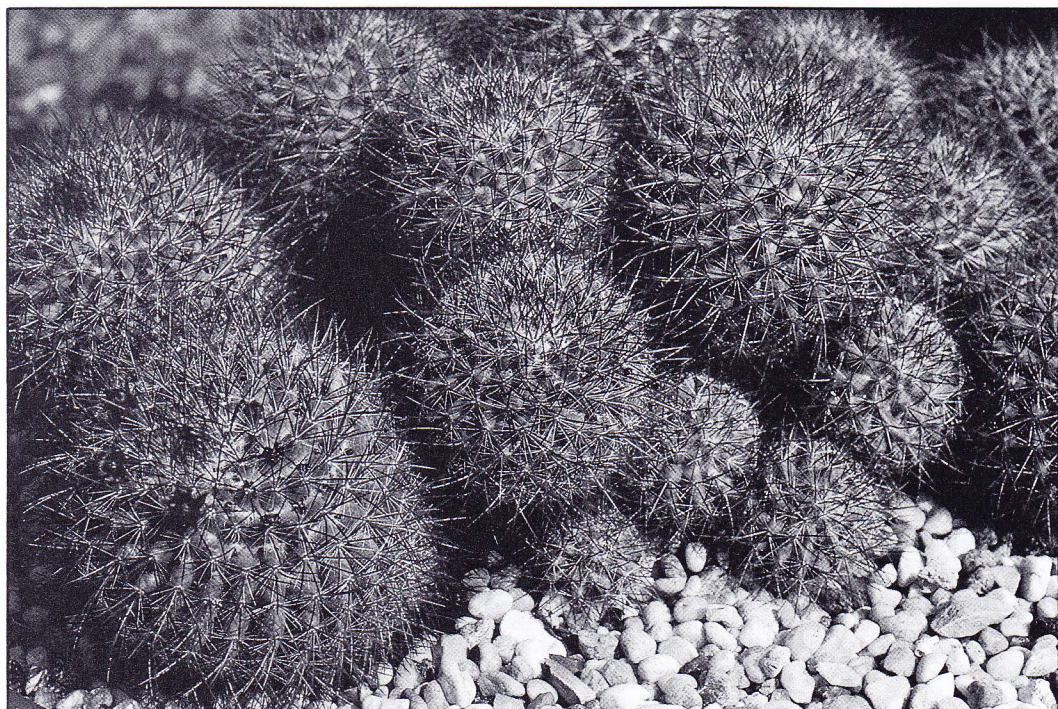
Sulcorebutia arenacea.

hinanden. (En randbemærkning: *Mammillaria bernandezii* kan nu fås til rimelige penge, men de (= den) er den samme, idet alle (?) stammer fra micropropagering i England, så frøene må vente til en ubeslægtet plante emigrerer til europæiske samlinger). Desuden er jeg ikke meget for at fjerne sideskuddene, idet det klæder *Sulcorebutia* at være tueformet eventuelt plantet i en skål. I min samling er der ca. 30 *Sulcorebutia*, hvilket er ca. halvdelen af de beskrevne arter afhængigt efter, hvilken botaniker man følger.

Ulykkeligvis har *Parodia* - *Weingartia* - *Sulcorebutia*

Sulcorebutia cylindrica.

Mammillaria rhodantha.

Fred Brandt i sin ophøjede tyske domicil beskrevet arter og varianter, og han kan se, hvad ingen anden kan. Karel Knize lever af at sælge planter og frø, og han er derfor (!) altid leveringsdygtig med en halv snes nye navne og varieteter, som beundringsværdigt ligner allerede kendte arter. Til de bedre samlere hører Rausch (R numre), Swoboda (HS numre) og Cardenas. Set fra mit drivhusvindue er deres navne og samlenumre rigtig fornuftige og dækker over tydeligt forskellige planter. Den protestantiske pater Lau har naturligvis også gravet sin del af planter op i Bolivia og forsynet dem med L-numre. Ritter (FR numre) har fundet mange og anbragt nogle i en slægt *Cinnabaribia*, som kun han kender. Nok om det.

Kulturen af disse overvejende bolivianske kaktus er ikke vanskelig. De vokser efter min erfaring godt i alle slags jordblandinger, men som så mange andre kræver de passende dræn. Jeg anvender en jordblanding bestående af en anelse tørv med masser af pimpsten, lava, Leca, Leca-grus og groft grus og sten. Tidligere brugte jeg med lige så godt resultat en større portion tørv, men jeg synes rodkvaliteten forbedres væsentligt med mindre tørv. Rodlus synes heller ikke at kunne lide at kravle rundt i alle de sten. *Sulcorebutia* har ry for at tåle lavere temperaturer dårligere end *Rebutia*. Jeg overvintrer begge grupper ved samme temperatur, nemlig minimum 3-4 C°,

men jeg vil tro, at *Sulcorebutia* uden at formindske blomstervilligheden skulle kunne klare 10 C° eller lidt mere. Om sommeren giver jeg dem fuld sol og masser af frisk luft ikke mindst med tanke på, at de vokser på højsletter og i bjergområder. Et altan/balkon- eller haveophold bekommer dem særdeles vel og gør de ofte farverige torne endnu flottere. Vandingen er ikke noget større problem, idet de får rigeligt og ofte vand fra slutningen af marts til begyndelsen af oktober. Jeg vander ikke fra oktober. Jeg er ganske enkelt for doven til at fotografere, så Bjarne Kjempff har venligst lagt apparat og film til de 4 billeder. De to er ikke stikkende, *S. langeri* og *arenacea*, og de to ofte meget stikkende *flavissima* og *cylindrica* (Lau 335).

Samme Bjarne Kjempff har en masse planter, også sjældne og dyre. Men ikke et ondt ord om 1 m² *Pacypodium brevicaule* eller 1 m høje Madagascar Euphorbiaer - men hans *Mammillaria rhodantha* er ganske enormt flot. Den er ikke sjælden, men det er sjældent, man ser så flot et eksemplar. Den er et belærende eksempel på for os alle. En sjælden plante kan være interessant og er det ofte. En veldyrket smuk plante er altid en oplevelse, sjælden eller ej.

Peter Brandt Pedersen
Alle fotos: Bjarne Kjempff.

Vor mand på pengekasen!

Med noget blandede følelser skal jeg som formand meddele, at Otto Forum Sørensen fratræder som kasserer ved årets udgang. Det var det formelle. Jeg plejer aldrig at mangle ord - synes jeg da selv! Men hvorledes får man med rimelighed skrevet nogle linier, der afspejler Ottos virke for foreningen? Han er ganske enkelt blevet et synonym for foreningen. En personlighed. Med venlig jernhård blid påholdende generøs hånd har han varetaget vore finanser, både når de var gode og mindre gode på upåklagelig vis siden 1974!! Hans regnskaber har været til topkarakterer. Hans kartotekskort og udsendelse af blade bravt bistået af Martha umådelig omhyggelig. Med blandede følelser også fordi jeg nu er den sidste af kupmagerne mod Kreuzer Hansen - sådan da.

Alt hvad jeg skrev, da årgang 1914 fyldte år i 1989, kunne med rette gentages. For at gøre det kort: TAK, og for at gøre det lidt festligere lader vi Piet Hein grukke:

*Hvor hensigtsmæssigt
når der er
et kaktusblad
blandt laurbær!
Så husker man,
de ikke mås
benyttes til
at hvile på.*

Peter Brandt Pedersen

NKS ÅRSMØDE 1991

Efter en del år blev Grinsted Landbo- og Husholdningsskole atter stedet, hvor årsmødet blev afholdt. Lokalerne var de samme »gode gamle«. Traktementet var fortrinligt. Medlemmerne var mødt op i stort tal, godt repræsenteret af Sverige, Norge og Sydslesvig viste også »flaget«.

Efter overstået indkvartering og velkomst, gik turen til Majlands Planteskole. Et sted man sagtens kan blive fattig, - men glad.

Leif Larsen havde åbnet døren til sit kaktusdrivhus, således at medlemmerne havde mulighed for at bese og nyde kaktussamlingen der.

Første lysbilledforedrag tog Jørgen Mortensen sig af. Et godt og blomsterrigt foredrag om *mammillaria*. Middagen blev indtaget, og herefter blev der åbnet for plantesalget. Igen i år fandtes der en del gode ting, som skiftede ejere.

Lørdagens sidste foredrag blev præsenteret af hyggelige, morsomme og aldrig kedelige Henk de Looze, som viste billeder og fortalte om en af sine mange rejser i kaktusverdenen.

Et par svenskere satte musik til hyggeligt samvær, som afslutning for lørdagens aktiviteter.

Søndagen startede med generalforsamling. Dirigenten skulle vælges - navn Hans Grønlund, et velisenesat skuespil, mente han.

Dirigenten fandt generalforsamlingen værende lovlig, og gav ordet til formandens beretning. Formanden gav udtryk for, at ordlyden af beretningen ville ligne de foregående. Det er de samme problemer med regnskab og arbejdet, som er lagt på de få. Nogle nye kredse er kommet i gang. En meget aktiv kreds på Sjælland, og nordjyderne er stadig gode og aktive folk. Trofaste medlemmer kendetegner stadig foreningen, nye medlemmer kommer til, men går snart igen. Formanden siger, at vi ikke er gode nok ved nye mennesker. Man kan ikke bare sige til dem, se at møve jer ind, noget andet må gøres, da en større kerne giver en sundere økonomi.

Styrken ligger i lokalkredsene, støtter man dem, giver det også støtte til hovedforeningen. Formanden ønskede nye »genier«, med absolut tryk på »genier« i gåseøjne. Intet menneske er født med alle de »kringlede« kaktusnavne på læberne, men de kan læres med tiden.

Op og nedgange bestemmes af, hvordan vindene blæser. En stor kassebeholdning er rar, pengene i sig selv er ikke vigtigt, men nødvendige for optimismens grundregler.

Året var gået rimeligt. Således formandens beretning.

Kassererens reviderede regnskab blev forelagt. Det viste årets underskud på små 10.000 kr. Kassererens bemærkning, det har man bare i baglommen. I årets løb er ca. 8.000 kr. skænket som gaver til foreningen fra nogle af medlemmerne.

Få spørgsmål til 00,00 posterne i regnskabet blev stillet og besvaret. Regnskabet godkendtes uden afstemning. Kontingentet uændret 150 kr.

Af indkomne forslag var få ændringer til nogle af lovparagrafferne. En stor bestyrelse er uden betydning, da det er en geografisk umulighed at samles til møde. De ændrede og vedtagne paragraffer vil senere blive uddybet i KAKTUS (opfordring fra dirigenten).

Herefter valg til den nye bestyrelse. Den siddende formand blev genvalgt uden modkandidater. Kassereren ønskede at fratræde efter små tyve år på posten. Som ny kasserer faldt valget på Finn Larsen, som accepterede valget.

Bjarne Kjempff modtog valget som sekretær. Som revisor fortsatte Hans Grønlund.

Under eventuelt blev der igen slået et slag for kontaklisten.

Christian Lorentsen, formidler af gamle nr. af KAKTUS, ønskede at afgive hvervet. Dette blev ordnet internt.

Formanden afsluttede generalforsamlingen ved at takke kassereren for lang og tro tjeneste. Mange roser fik han med på vejen, tillige med et krus påført NKS monogram, god til den medfølgende morgenbitter. Leif Larsen fik overrakt en flaske som tak for arrangementet i Grinsted.

Dirigenten takkede for god ro og orden under generalforsamlingen.

Efter en kort pause, viste Bjarne Kjempff en lysbilledserie fra sin pragtfulde samling.

Plantesalg og frokost blev overstået inden Jens Madsen igen tog os med på en af sine oplevelsesrige ture. Denne gang til Rio Grande og Victoriafaldene.

Finn Larsen afsluttede foredragsrækken med at vise en serie af indtryk fra forårets rejse til Holland/Belgien.

Gamle medlemmer har genset landboskolen i Grinsted, nyere medlemmer har stiftet bekendtskab med stedet. Et godt punktum for årsmødet.

Iytte Thybo.

VAD NYTT SEDAN SIDST I REGIONBIBLIOTEKET?

Det börjar lida mot bokläsarkvällar. En god historisk roman, en äventyrsberättelse eller en spännande deckare står sig slätt mot en bok med färgsprakande bilder på - ja just det - kaktusar i full blom.

Två härliga nya böcker har alldeles i dagarna kommit ut. I storboksformat (23×28) och med mängder av färgbilder utan motstycke. Båda böckerna är föredömligt kortfattade när det gäller skötselanvisningar. Bilderna får tala för sig själva. Huvudmålet har varit att visa så många kaktusar som möjligt i ett enda band.

Den i mitt tycke trevligaste boken är *Cacti* med underrubriken *The illustrated dictionary* av det engelska brödraparat *Preston-Mafham*. På 224 sidor har de lyckats förevisa 1097 arter och varieteter. Alla bilderna är i samma format, vilket ger en bra överskådlighet och ett lugnt intryck när man skall leta efter en viss art eller bara förundras över formrikedomen och blommornas lyster hos enskilda arter i olika släkten. En liten nackdel är förstås att boken endast beskriver klotkaktusar. Släktet *Echinocereus* är väl det enda släktet, där klotformen inte överväger. Med ett par undantag är släktet i sin helhet avbildat jämte många varieteter.

Ett annat blandsläkte tycks *Mammillaria var.* Men grundformen är dock den runda. På äldre dar kan några arter få ett avlångt växtsätt. Den kände autorn Reppenhagen har beskrivit ett otal mammillariaarter. Ett fyrtiotal finns med i boken. Många av dessa är helt nyligen upptäckta. 295 bilder på Mammillari blir facit!

Exempel på några andra väl representerade släkten är: *Copiapoa* (samtliga kända arter), *Gymnocalyci-*

um/Weingartia (85 foton), *Echinopsis/Lobivia* (68 arter och 30 varieteter). Lånenummer 76.

Den andra storboken (lånenummer 77) har också två författare - en engelsman, *Clive Innes*, och en amerikan, *Charles Glass*. Boken heter *The Illustrated Encyclopedia of Cacti* och innehåller hela 1362 färgbilder på 320 sidor. Nästan samtliga kaktussläkten finns representerade. Här visas också pelarkaktusar och bladkaktusar. Bilderna växlar mellan stora och små. De senare överväger. De stora flertalet är ypperligt avbildade, men de nära halvsidesstora bilderna är magnifika.

Det är svårt att peka ut några speciella släkten. Några hybridsläkten finns med som X *Lobiviopsis* och X *Epicactus*. Det senare är en korsning mellan framförallt *Epiphyllum*- och *Helocereus*arter. När man betänker att 10.000 hybridarter av dette släkte finns registrerade, så är bokens 60 avbildade arter inte mycket att skryta med. Men vilka färgsprakande foton av dessa storblommande kaktusar! Jag kan inte låta bli att nämna *Pereskia*, som här har mer än tio arter porträtterade.

Euphorbia Journal är namnet på en serie böcker. De två senaste (nr 7 och 8) är på väg från Amerika till regionbiblioteket. Innehållet förväntas bli lika intressant, som fallet är med tidigare utgavor. Lånenummer för dessa böcker blir resp. 73 och 75.

Har du inte sett den fullständiga boklistan, som visar vilka fantastiska böcker och tidskrifter du kan låna från föreningens regionbibliotek, så skickar jag gärna ett exemplar till dig.

Väl mött till hösten - vintern - våren!

Larseric.

EXOTICA

- DETAILHANDEL & EN-GROS-HANDEL

EUROPAS STÖRSTE UDVALG I BLANDEDE SUKKULENTER

Adenia, Adenium, Aloe, Anacampseros, Brachystelma, Bursera, Crassula, Cyphostemma, Dioscorea, Dorstenia, Euphorbia, Fockea, Haworthia, Ipomoea, Jatropha, Othonna, Pachypodium, Pelargonium, Pterodiscus, Sarcocaulon, Trichocaulon, løg..... og meget andet

SPØRG EFTER GRATIS LISTE.

Ernst Specks, Am Kloster 8, D-5140 Erkelenz-Golkraht, Tyskland

Tel.: 0 24 31 / 7 39 56, FAX: 0 24 31 / 44 95

Åbningstider: april-august lørdage kl. 9-14; Andre tider kun efter tel. aftale!

KAKTUS-FRÖN

Skicka efter vår lista med ca 600 arter och varianter

Årets lista, som utkommer i november/december, är fullmatad med intressanta släkten och arter, bl.a. *Blossfeldia*, *Escobaria*, *Coryphanta*, *Mammillaria*, *Melocactus*, *Sulcorebutia* och över hundra olika *Lobivia*!

Flertalet med samlarnummer/lokalangivelse!

Även levande stenar - *Lithops* - och andra sukkulenter!

Vi har även ett sortiment av inspirerande böcker, samt diverse prylar till frösåddan (etiketter, pennor, gödning, chinosol m.m.)

ESKILSTUNA CACTOPHILES

c/o Mats Nilsson

Ekvallsgatan 27 B . S-632 26 Eskilstuna . Sverige

KARLHEINZ UHLIG

Frø - Kulturplanter - Import - Eksport
Likienstr. 5 - Postbox 1107
D-7053 KERNEN i. R.

- * Mere end 200 slægter
Mere end 1000 arter
Sjældne planter og frø
- * Verdensomspændende forsendelse
- * Besøgende - også i grupper - er velkomne
- * Vor frø- og planteliste kan fremsendes mod en international svarkupon (Post Reply Coupon)

KAKTUSAR

1991 års lista fås mot
2 internationale svarskupper.

1300 olike arter: *Astrophytum*, *Parodia*
+ många sällsynta.

Svantes Kaktusar

Järnbruggsgaten 7
S - 66203 Svanskog, Sverige
Tel. 0532 304773

Specialist i andre sukkulenter:

VAN DONKELAAR

Laantje 1 - NL-4251 EL Werkendam,
Holland

Postbus 15 - NL-5250 DA Werkendam
Tlf: 01835-1430

Besøg meget velkomne, undtagen om søndagen.
Frøliste sendes frit. Euphorbia- og Hoyalister
mod betaling af 5 hfl på giro 1509830.
Alle henvendelser kan ske på dansk!

NY LISTE 1991/1992

Pedio- og sclerocactus, lewisia og andre hård-
føre arter fra USA og Canada. Gratis liste.

Ny publikation: Pedio- und Sclerocactus, tysk
dm. 59, engelsk dm. 69, dertil forsendelse dm.
5,50.

Fritz Hochstätter

Postfach 5 10 201
D-6800 Mannheim 51
Tlf. 06 21/79 46 75

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Nedennævnte årgange af KAKTUS kan købes
ved henvendelse til

THORKILD ALNOR NIELSEN

Langenæs Allé 26, 2.tv., DK-8000 Århus C

Betaling: Check eller på giro nr. 2 940 744

Årgang 5-8: 5 kr. pr. nr. Årgang 9-26: 10 kr. pr. nr.

Følgende nr. er udsolgt:

Årgang 8, 9, 13 og 14 ALLE UDSOLGT

5. årg. nr. 2, årgang 12 nr. 2 og 3.

SÆLGES

Frilandskaktus og Rhododendron.

Frilandskaktus kan leveres uden rod 1991, med
rod fra juni 1992, ca. 80 arter.

Rhododendron, 300 arter, til levering eller af-
hentning 1991.

»Stengaarden«

Bent Riberholt

Nordgårdsvej 1

4640 Fakse . Tlf. 53 71 52 46

HAR DE PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort
medlemsblad »Orchideen«,
der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 225

DANSKE ORCHIDE KLUB

Ørnhøjvej 4
4600 Køge

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral
skaffer potter, gødning og andre ting, vi
har brug for i vor hobby. Salg af N.K.S.-
emblemer og N.K.S.-kuverter foregår også
gennem indkøbscentralen. Henvendelse til:

IB HOLM

Kirkebækvej 52
DK-8800 Viborg
Tlf. (06) 61 1805 - Giro 6600263

05807

430

00

JYTTE THYBO
 OUSTRUP FISKERI
 BINDSTOWVEJ 8 ØRRE
 7400 HERNING

MÅ IKKE BØJES!

KAKTUS SUKKULENTER & SEMPERVIVUM

I mange arter

Gartner Bent Jørgensen
 Vejlegårdsvej 99 - 2625 Vallensbæk
 Tlf. 42 64 50 95

Planter sendes ikke!

HUSK KONTINGENTET FOR 1991

DER KAKTEENLADEN

Jörg Köpper

Lockfinke 7 - D-5600 Wuppertal 1

Vi har et stort udvalg i artikler til vores hobby og et stort udvalg af kaktusbøger - også antikvariske. Skriv efter vores gratis postordrekatalog og bogliste.

Indholdsfortegnelse Kaktus nr. 4, 1991

Året rundt i drivhus og vindueskarm IV

- Hugo Jensen	75
Rejsen til Holland - Bjarne Kjempff	76
Internoto VI - Norbert Gerloff	79
Korrespondance	85
Miniportrætter - Håkan Nilsson	86
En sjælden plante stjålet - Jørgen Damgaard	88
Homo semperludens - Peter Brandt Pedersen	88
Vor mand på pengekasen	
- ved Peter Brandt Pedersen	91
NKS. årsmøde 1991 - ved Jytte Thybo	92
Vad nytt sedan sist i Regionalbiblioteket	
- Larseric Arne	93

WHITESTONE GARDENS LTD.

**Sutton - under Whitestonecliffe,
 Thirsk, N. Yorks. YO7 2PZ, England**

Specialist i postordrer af kaktus og andre sukkulenter, bøger, frø m.m. Send tre internationale svarkuponer (post) for vor fuldt illustrerede 36 siders prisliste, som indeholder verdens mest omfattende bogliste.